

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

9.439

Szerző: K. G.

Cím: Astoria folyosója

Forrás: Magyarország

Bp

918 XII 1

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helvyszám

Astória folyosója

— Aki át mondott, annak bét is kell mondaní! — szölt Károlyi Mihály éjféltájban az Astória fogadóához, aki majdnem kétségbeesve tördelte a kezét.

A legkritikusabb percek voltak.

Mindenfelől jelentették, hogy fegyveres katonaság közeledik a szálló felé, de még senki se tudta előre, mit csinálnak majd a csapatok: vasra verik a forradalom vezéreit, a föld színével teszük egyenlővé a büszke fogadót? Vagy a vállára emeli a hadsereg a forradalom férfiai?

Ott voltak az első emelet végén, a Múzeum-köruti részben a szobák, amelyeket a Nemzeti Tanács bérelt. (Notandum, pénzbeli kárpótlást nem fogadott el a gazda üzleti bajokért. Csak egy elismerő levelet kapott Hock Jánostól.) A következő percben eldőlt, hogy a vértanúk száma szaporodik-e a magyar szabadságharcok történetében, vagy új lap nyílik Magyarország történetében.

Szűk itt a folyosó. Két megtermett ember alig tud kitérni egymásnak, két szurony elállhatja az utat, hogy innen senki meg nem menekülhet. Talán mindjárt itt lesz ez a két szurony.

A folyosó nem körbenfutó, hanem itt végződik. Van ugyan egy kijárása, amelyről azonban kevesen tudnak. Az utolsó szoba ajtajával szemben van egy lezárt ajtó, amelyen át három lépcsőn egy kis helyiségbe lehet jutni, — irodának szokták használni, — innen még egy

helyiségen át a lépcsőre, amely a szálló halljába vezet. Amde az ugynevezett titkos kijáráson át sem történhetik a menekülés másképpen, mint egyenkint. Tizedrésze sem juthat ki azoknak, akik itt Nemzeti Tanács szobáit és a keskeny folyosókat megtöltötték. Váll-váll mellett, kebel-kebel mellett feszül. A szokott folyosói világításban fénylenek a szemek, nehéz párával telik meg a levegő. A hives őszi éjszakából náthát, köhögést hordanak be az emberek az utcáról. Egymásra köhögnek, sutognak, ordítanak, a vezérek szájába kiáltják híreiket. Ki félne ma éjszaka a Pesten dúló járványtól, temetőket megtöltő spanyol haláltól? (Ugy tudom, a forradalom vezérei, akik az éjszakát az Astóriában töltötték, csaknem kivétel nélkül ágnak dőltek, ki súlyosabb, ki enyhébb lefolyású betegséggel, amidőn teanivalójukat a magyar történelem körül befejezték.)

Az ajtókat nem lehet lezárni, mert régen leszakították azokról a kilincset a forradalom futárjai s önkéntesei. A fehérre festett ajtókon még akkor is lakatosok dolgoztak, amikor én láttam a csatateret, egy hét múlva. Egyszerű, de elég finom szállodai berendezés a szobákban. Az Astóriát a háború évében, 1914-ben, tavaszkor nyitották meg. A háború kitöréséig itt laktam. Vadonatúj volt minden a hotelben. Szőnyegek, rézágyak, telefonok. Sok lámpás mindenütt. Körbenfutó folyosók, amelyekről nem talált ki a vidéki. Meredek, keskeny lépcsők. A szobák kicsinyek, mint egy baba-várban. Centiméterre kellett itt kiszámi-

tani még a csizmahuzót is, hogy elférjen. Azt mondták, hogy Pest legdrágább telkén épült a hotel. Tízforintos bankókkal lehet kirakni a telek árát, még akkor sem fér rá minden bankó a telekre. Ha egyet köhüntem, a szomszédom kiugrott az ágyból. Ha karmolta a tollam a papirosát, a harmadik szobában is hallatszott. Ha nászutasok érkeztek a gőzhajóval, az egész folyosó ébren volt.

Nem lehet ebben a hotelben titokban csinálni semmit. A szomszéd, a folyosón elmenő, a futó öncér, a hóbítás szobalány ellenőrizheti

a vendéget, hogy horkol, vagy álmatlanul tölti az éjszakát

Ezekben a szobákban intézkedett a Nemzeti Tanács. Száz szem látott minden pecsénymást, száz fül hallgatott minden megbeszélést. Nem egy áruló akadt volna a folyosón szorongók között, Hock Jánosnak a burnótos szelencáját eltalálhatta volna egy pattantyus a Gellérthegyiről. Ha egy kém furakodik be a mindenki előtt tárva-nyitva lévő szobákban, elemelhetne volna a Nemzeti Tanács egész felszerelését, okmánytárát. A piac kelles közepén nem dolgozhatott volna nagyobb nyilvánosság előtt a forradalmi szervezet, mint ezekben a 101-től 106-ig számozott szobába. Semmi titkolás, semmi összeesküvés, semmi rejtélyesség. Egy másodperctől függött Magyarország sorsa. Igaz, hogy az óra Károlyi Mihály becsületes kezében volt.

Puskaropogás hangzik fel az utcán. Minden szem az ablakokra mered.

Vajjon ropognak-e a golyók, porzik-e fal,
csörren-e az ablaküveg, lövik-e a Nemzeti Ta-
nácsot?

Lenn az utcán az ellenségre lóttiek.

Gépfegyvert vonszolnak be a fogadó elő-
csarnokába.

Vajjon messze irányítják a gépfegyver
csövét a katonák?

Az utca felé, vagy a lépcsőknek?

Most helyezik le a kis szörnyeleget a
földre. A csöve az utcára mered. Aki ide el-
tenségesen be akar hatolni, annak először ez
a házörző kutya harap a lábikrájába.

De vajjon mi történik öt perc múlva?

Még senki sem tud semmit. Az íróasztal-
tokon futnak a ceruzák. (Sok meghatalmazás,
népbiztosi kinevezés íródott ónnal, különösen
a hírlapíró-vezérek asztalán, akik különben is
szeretnek ceruzával dolgozni a szerkesztőség-
ben.) Az újonnan meghatalmazottak átveszik
kinevezési okmányaikat s elillannak. Vajjon
sikerül-e megszállni a főpostát, a kaszárnyá-
kat, telefon-központot, rendőrséget?

Egy másodpercnyi késedelem, egy árul-
kodó szó, egy könnyelmű cselekedet felborít-
hat minden hirtelen számítást a forradalom
éjszakáján.

Az irtókok fáradhatatlanul írják a pa-
rancsokat. Ejjélfelé kapnak valami ennivalót a
konyhából. A folyosón többé nem lehet meg-
mozdulni, se előre, se hátra. Vajjon mi lesz
itt reggelre?

(Mutatvány egy sajtó alatt
lévő könyvből, a Magyar
Köztársaság Almanachjából.)